

EBELİK VE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ANNE SÜTÜ ALGILARI

Doç.Dr.Aliye BULUT

Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, aliyedemirok@yahoo.com,
Gaziantep /Türkiye, 0000-0002-4326-0000

Arş. Gör. Elif BAYRAKÇI

Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, bayrakcelif2@gmail.com,
Gaziantep /Türkiye, 0000-0002-6351-6002

Özet

Bu çalışma; Ebelik ve Hemşirelik bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin anne sütü ile ilgili algılarını belirlemek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde okuyan ebelik ve hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma verileri öğrencilerin sosyo-demografik verilerini içeren soru formu ile “Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı Ölçeği” kullanılarak toplandı. Bölümlere göre dağılım incelendiğinde; ebelik bölümü öğrencilerinin oranı %32,6 olup, hemşirelik bölümü öğrencilerinin oranı %67,4’tür. Ebelik bölümü öğrencilerinin anne sütü algı düzeyi hemşirelik bölümü öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazladır. Anne sütü algı düzeyinin baba eğitim düzeyine göre değişimi incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Babası yüksek lisans mezunu olan kişilerin anne sütü algısı babası diğer eğitim düzeyine sahip kişilerden anlamlı derecede daha düşüktür. Anne sütü algı düzeyinin baba mesleğine göre değişimi incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Ebelik ve hemşirelik bölümlerinde eğitim görmekte olan öğrenciler arasında ölçek toplam puan ortalamalarına göre anlamlı bir farklılık bulunmuş olup; ölçek puan ortalaması ebelik bölümü öğrencilerinin hemşirelik bölümü öğrencilerine göre daha yüksek bulunmuştur. Cinsiyetin, yaştan, yaşanan yerin ve sosyo-ekonomik durumun anne sütü ile ilgili algıyı değiştirmediği saptanmıştır. Hemşirelik ve ebelik öğrencileri bu konuda kilit rolde olup, sağlıklı toplum oluşturmada en önemli yere sahip olmalarından dolayı emzirmeye gerekli zeni göstermelidir.

Anahtar Kelimeler: Anne sütü, Ebelik, Emzirme, Hemşirelik.

BREAST MILK PERCEPTIONS OF MIDWIFERY AND NURSING STUDENTS

Abstract

This study was carried out with the aim of determining the perceptions of the students studying in the Department of Midwifery and Nursing about breast milk. The population of the research consisted of midwifery and nursing students studying at Gaziantep Islam, Science and Technology University, Faculty of Health Sciences. The research data was collected by using a questionnaire containing the socio-demographic data of the students and the “Breast Milk Perception Scale for Adults”. When the distribution by departments was examined, the rate of midwifery students was 32.6%, and the rate of nursing department students is 67.4%. The level of breast milk perception of midwifery department students was significantly higher than that of nursing department students. When the change in the level of perception of breast milk according to the educational level of the father was examined, it was seen that there was a statistically significant difference. The perception of breast milk of participants whose fathers had a master's degree was significantly lower than those whose fathers had other educational levels. When the change in the level of perception of breast milk according to the father's profession was examined, it was seen that there was a statistically significant difference. A statistically significant difference was found between the students studying in the midwifery and nursing departments according to the scale's total score averages, and the scale score average was found to be higher for the midwifery department students than the nursing department students. It was determined that gender, age, place of residence, and socio-economic status did not change the perception of breast milk. Nursing and midwifery students play a key role in this regard and should pay due attention to breastfeeding, which has the most important place in creating a healthy society.

Keywords: Breastfeeding, Breast Milk, Midwifery, Nursing.

1. GİRİŞ

Anne sütü, bebeklerin ideal olarak büyüme ve gelişmesi için ihtiyaç duyduğu tüm öğeleri içeren, anne ve bebeğine özel eşsiz bir besindir (1). Bu besin, fetal morbidite ve mortalite oranlarının azaltılması, optimal büyümenin ve gelişmenin sağlanması, aile ve ülke ekonomisine katkı sağlaması açısından oldukça önemlidir (2). Anne sütü ile besleme anne ile bebek için faydalı olmakla kalmayıp ekonomik toplumsal ve çevresel açıdan da çok faydalıdır (3). Bugün anne sütünün faydaları bilimsel çalışmalarla kanıtlanmakta ve önemi konusundaki bilinçlenme giderek artmaktadır. Günümüzde bir yeni doğanın, doğduğu andan itibaren hayata tutunmasındaki en önemli faktörün anne sütü olduğu kanıtlanmış bir bilgi olup, gerek bebek ve gerek çocuk beslenmesinde tercih edilmesi gereken ilk besin de yine anne sütüdür (4).

Emzirme ise, gebelik-doğum-annelik süreçlerinin temel yapıtaşlarından olup, sadece yeni doğan bakımından değil anne bakımından da hem kısa ve hem uzun vadede olmak üzere pek çok faydası tespit edilmektedir (5,6). Ailelerin anne sütü konusunda bilgi düzeyini artırmak, bunun için de farkındalığın artırılmasına yönelik eğitim çalışmaları yürütmek gerekmektedir (7-9).

Özellikle ailelere hizmet veren başlıca sağlık profesyonelleri olan ebelerin ve hemşirelerin, toplumu bilinçlendirme konusundaki rolleri göz önüne alındığında; ebelik ve hemşirelik bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin anne sütü konusundaki algılarının belirlenmesini önemli bir basamak olarak görmekteyiz. ‘Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı Ölçeği’ ile ilgili uygulanan örneklem bazında üniversite öğrencilerinde ilk kez yapılan bir çalışma olup, ülkemizde veya farklı ülkelerde konuyla ilgili yapılacak olan bizim çalışmamıza benzer çalışmalarda kullanılabilecek ve literatüre katkı sağlayacaktır.

Bu çalışma; Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan bir il merkezindeki üniversitede okuyan ve Ebelik ile Hemşirelik bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin anne sütü algısı konusunda bilgi toplamak ve varsa bu konuyla ilgili göz ardı edilmiş noktaları tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1 Örneklem

Araştırma tanımlayıcı kesitsel tiptedir. Araştırmanın evrenini, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan bir il merkezindeki üniversitede okuyan ve Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitim gören ebelik ve hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur (N=288). Sağlık Bilimleri Fakültesi, araştırmanın yapıldığı tarihten 2 yıl önce kurulmuş olup, araştırmanın yapıldığı tarihlerde ebelik ile hemşirelik bölümlerinde 1. ve 2. sınıflar mevcuttur. Araştırma için örneklem hesaplaması yapılmamış, katılımcıların tamamı araştırmaya dahil edilmiş ve 285 öğrenci çalışmaya katılmıştır (Cevaplılık oranı: %98,9 olmuştur). Araştırmanın verileri, 18 Ekim 2021 - 01 Kasım 2021 tarihleri arasında toplanmıştır.

2.2 Veri Toplama ve Çalışma Dizayını

Araştırmada kullanılmış olan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Formun ilk kısmında sosyo demografik özellikleri araştıran sorular (yaş, cinsiyet, medeni durum vb) bulunmaktadır. İkinci kısımda ise, Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı Ölçeği kullanılmıştır. Veriler, Covid-19 pandemi sebebiyle yüz yüze etkileşimi en aza indirmek için web tabanlı anket yöntemi ile toplanmıştır. Bias riskini azaltmak için veriler öğrencilerin derslerine girmeyen araştırmacı tarafından toplanmış, analiz ve yazımlar ise diğer iki araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu; Öğrencilerin yaş, cinsiyet, aile tipi, bölümü ve anne sütü algı durumlarını sorgulayan form toplam 39 maddeden oluşmaktadır.

Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı Ölçeği; Eren ve Çınar (10) tarafından 2016 yılında oluşturulmuş ve yapılan tez çalışması ile geçerlik ve güvenilirliği değerlendirilerek tutarlı olduğu bildirilmiştir (kapsam geçerlik oranı:0,51 ve Cronbach alpha değeri: 0,93). Çalışmamızda ölçeğin güvenirlik düzeyinin belirlenmesi amacıyla güvenirlik analizi yapılmış ve Chronbach Alfa katsayısı elde edilmiş (0,84) ve ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğu görülmüştür. Ölçek 30 maddeden oluşmaktadır ve her bir madde 1'den 5'e kadar puanlanmakta olup, puanlar yanıtlarına göre değişmektedir. Ölçekteki maddeler 5'li likert tipten oluşmakta; katılma dereceleri (1) “Kesinlikle katılıyorum” ve (5) “Kesinlikle katılmıyorum” arasında yorumlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 30, maksimum 150'dir.

2.3 Etik Onam

Araştırmanın yürütülebilmesi için Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (07.06.2021 tarih ve 2021-19/19 sayı) izin alınmıştır. Ayrıca öğrencilerden yazılı ve sözel onam alınmıştır. Araştırma Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür.

2.4 İstatiksel Yöntem

Demografik bilgiler ile anne sütü algı ölçeği maddelerine katılım düzeyleri dağılımı frekans analizi ile incelenmiştir. Anne sütü algı ölçeği skoru her bir katılımcı için hesaplanarak normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testinin yanı sıra çarpıklık basıklık katsayıları ve grafiksel incelemeler yapılmış ve normal dağılıma uygun olduğu görülmüştür. Anne sütü algı düzeyinin demografik bilgilere göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Tek yönlü varyans analizi sonucu anlamlı farklılık çıkması durumunda farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı TUKEY testi ile incelenmiştir. Analizler %95 güven düzeyinde SPSS 22.0 yazılımı ile yapılmıştır.

3.BULGULAR

Cinsiyete göre dağılım incelendiğinde; kadınların oranı %85,3, erkeklerin oranı %14,7'dir. Bölümlere göre dağılım incelendiğinde; ebelik bölümü öğrencileri %32,6, hemşirelik bölümü öğrencileri oranı %67,4'tür. Katılımcıların sosyo-ekonomik durumuna göre dağılımlarına bakıldığında; geliri gidere eşit olanların oranı %62,5 ve geliri giderden fazla olanların oranı %8,1'dir. Öğrencilerin annesi ev hanımı olanların oranı %95,1 olup, babası serbest meslek sahibi olanların oranı %35,1'dir (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri (N = 285)

Değişken	Özellik	Sayı (n)	Yüzde %
Yaş 19,2 ±1,16 (17-25)*	17-18	69	24,2
	19-20	190	66,7
	20 den fazla	26	9,1
Cinsiyet	Kadın	234	85,3
	Erkek	51	14,7
Yaş	17-18	69	24,2
	19-20	190	66,7
	20 den fazla	26	9,1
Bölüm	Ebelik	93	32,6
	Hemşirelik	192	67,4
Yaşadığımız yer	İl	168	58,9
	İlçe	84	29,5
	Kasaba	2	0,7
	Köy	31	10,9

Sosyo-ekonomik durumunuz	Gelir giderden az	84	29,5
	Gelir gidere eşit	178	62,5
	Gelir giderden fazla	23	8,0
Anne eğitim düzeyi	Okuryazar değil	71	24,9
	Sadece okuryazar	44	15,4
	İlk-orta	141	49,5
	Lise	20	7,0
	Üniversite	7	2,5
	Y.Lisans	2	0,7
Baba eğitim düzeyi	Okuryazar değil	9	3,2
	Sadece okuryazar	32	11,2
	İlk-orta	152	53,3
	Lise	55	19,3
	Üniversite	31	10,9
	Y.Lisans	6	2,1
Annenizin mesleği	Ev Hanımı	271	95,0
	İşçi	1	0,4
	Memur	4	1,4
	Serbest Meslek	2	0,7
	Diğer	7	2,5
Babanızın mesleği	İşsiz	21	7,4
	İşçi	49	17,1
	Memur	37	13,0
	Serbest Meslek	100	35,1
	Diğer	78	27,4

*Aritmetik ortalama $\pm$ Standart sapma (min-maks)

Öğrencilerin Anne sütü algısı ile ilgili ifadelerle katılım düzeyleri dağılımı frekans analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Anne Sütü Algısı Ölçeği İfadelerine Katılım Düzeylerinin Dağılımı (N = 285)

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Her anne bebeğini emzirmeyi başarabilir.	62	21,8	58	20,4	94	33,0	43	15,1	28	9,8
İlk 6 ay anne sütü alan bebeğe su vermeye gerek yoktur.	86	30,2	44	15,4	51	17,9	39	13,7	65	22,8
Anne sütü yoksa en uygun besin başka sağlıklı bir annenin sütüdür.	72	25,3	66	23,2	74	26,0	44	15,4	29	10,2
Anne sütü bebeği başta enfeksiyon olmak üzere pek çok hastalıktan korur.	200	70,2	37	13,0	11	3,9	9	3,2	28	9,8
Anne sütü alan bebek daha sağlıklı büyür ve gelişir.	199	69,8	35	12,3	15	5,3	5	1,8	31	10,9
Anne sütü alan bebek daha zeki olur.	67	23,5	46	16,1	102	35,8	36	12,6	34	11,9
Anne sütü sadece bebeklik döneminde değil erişkin dönemdeki bedensel ve ruhsal sağlığı da olumlu etkiler.	108	37,9	66	23,2	64	22,5	20	7,0	27	9,5
Anne sütü vermek annenin sağlığını olumlu etkiler.	126	44,2	75	26,3	39	13,7	21	7,4	24	8,4
Emzirmek anne-bebek ilişkisini güçlendirir.	201	70,5	30	10,5	16	5,6	12	4,2	26	9,1
Emzirmek anne ve bebeğin ruh sağlığını olumlu etkiler.	182	63,9	46	16,1	16	5,6	16	5,6	25	8,8

Emzirmek biberon ile beslemekten daha kolaydır.	100	35,1	46	16,1	89	31,2	27	9,5	23	8,1
Anne sütü ile beslenen bebekler daha az hasta olacağı için bu durum ailenin sağlık harcamalarını azaltabilir.	103	36,1	66	23,2	51	17,9	39	13,7	26	9,1
Anne sütü ile beslemek zamandan tasarruf sağlar.	81	28,4	60	21,1	82	28,8	32	11,2	30	10,5
Yeterli anne sütü alan kişilerin yaşam boyu sağlık harcamaları azalır.	50	17,5	56	19,6	96	33,7	50	17,5	33	11,6
Bebegini emziren annenin sağlığı daha iyi olacağından sağlık harcamaları daha az olur.	53	18,6	71	24,9	90	31,6	44	15,4	27	9,5
Hazır bebek mamalarının ambalajları çevreye zarar verir.	115	40,4	75	26,3	42	14,7	29	10,2	24	8,4
Anne sütü bebek, anne, aile, toplum, ekonomi ve çevre için en iyi beslenme şeklidir.	149	52,3	69	24,2	28	9,8	18	6,3	21	7,4
Emziren annenin beslenmesi aileye ekonomik yük getirmmez.	84	29,5	63	22,1	69	24,2	34	11,9	35	12,3
Anne sütünü vermemeyi gerektiren durumlar nadirdir.	74	26,0	75	26,3	85	29,8	32	11,2	19	6,7
Doğumdan sonra ilk 6 ay anne sütü tek başına bebek için yeterlidir.	101	35,4	69	24,2	61	21,4	28	9,8	26	9,1
Bebek 2 yaşına kadar tamamlayıcı besinlerle birlikte anne sütü almalıdır.	126	44,2	70	24,6	50	17,5	11	3,9	28	9,8
ilk 6 ay anne sütü ile beslenen bebeğe sadece D vitamini verilir. 5 bütün vitaminler anne sütünde vardır.	58	20,4	57	20,0	123	43,2	26	9,1	21	7,4
Anne sütünün içeriği bebeğin gereksinimine göre değişir.	58	20,4	57	20,0	92	32,3	42	14,7	36	12,6
Anne sütü her ortamda verilebilir. (Seyahat, işyeri vb.)	82	28,8	71	24,9	64	22,5	34	11,9	34	11,9
Hazır mamalar anne sütü kadar temiz olamaz.	165	57,9	51	17,9	27	9,5	19	6,7	23	8,1
Anne sütü bebeğin yaşama şansını artırır.	103	36,1	64	22,5	62	21,8	33	11,6	23	8,1
Bebeklik ve çocukluk dönemlerinde yeterli anne sütü alanlar ileride iş ve evlilik hayatlarında daha başarılıdır.	55	19,3	38	13,3	87	30,5	51	17,9	54	18,9
Emziren annelerde meme, rahim ve yumurtalık kanseri riski azalır.	77	27,0	70	24,6	98	34,4	21	7,4	19	6,7
Anne sütü çocukluk ve erişkinlik dönemindeki alerjik hastalık riskini azaltır.	94	33,0	85	29,8	72	25,3	17	6,0	17	6,0
Anne sütü çocukluk ve erişkin obezitesini (şişmanlığı) önler.	61	21,4	53	18,6	111	38,9	29	10,2	31	10,9

Katılımcıların “Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı Ölçek” Puanları Tablo 3’de verilmiştir. Anne sütü algı düzeyinin bölüme göre değişimi bağımsız gruplarda t testi ile incelendiğinde; anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Ebelik bölümü öğrencilerinin anne sütü algı düzeyi hemşirelik bölümü öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazladır. Anne sütü algı düzeyinin baba eğitim düzeyine göre değişimi incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür ($p<0,05$). Babası yüksek lisans mezunu olan kişilerin anne sütü algısı babası diğer eğitim düzeyine sahip kişilerden anlamlı derecede daha düşüktür. Anne sütü algı düzeyinin baba mesleğine göre değişimi incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür ($p<0,05$). Babası işsiz

olanların anne sütü algı düzeyi babası memur ve diğer meslek sahibi olanların anne sütü algısı olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir ($p<0,05$). İlâveten, babası işçi olanların anne sütü algı düzeyi babası memur olanların anne sütü algısından anlamlı derecede daha yüksektir ($p<0,05$).

Tablo 3. Katılımcıların “Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı Ölçek” Puanları (N = 285)

Değişken	Özellik	Sayı	Ortalama	Standart sapma	t/F	p	Anlamlı Farklılık
Cinsiyet	Kadın	234	109,1	25,2	0,110	0,736	-
	Erkek	51	107,4	17,9			
Yaş	17-18	69	110,8	22,8	1,860	0,158	-
	19-20	190	107,1	25,6			
	20 den fazla	26	116,0	16,8			
Bölüm	Ebelik (1)	93	115,83	23,11	11,976	0,001*	1>2
	Hemşirelik (2)	192	105,40	24,22			
Yaşadığınız yer	İl	168	107,44	25,67	0,974	0,405	-
	İlçe	84	109,05	23,19			
	Kasaba	2	108,00	42,43			
	Köy	31	115,55	18,02			
Sosyo-ekonomik durumunuz	Gelir giderden az	84	110,9	23,6	0,442	0,643	-
	Gelir gidere eşit	178	108,0	24,5			
	Gelir giderden fazla	23	107,6	26,4			
Anne eğitim düzeyi	Okuryazar değil	71	112,10	20,07	0,894	0,485	-
	Sadece okuryazar	44	105,09	31,63			
	İlk-orta	141	107,41	24,04			
	Lise	20	113,20	22,16			
	Üniversite	7	116,71	24,28			
	Y.Lisans	2	99,50	17,68			
Baba eğitim düzeyi	Okuryazar değil (1)	9	115,7	22,1	2,775	0,018*	6<1,2,3,4 5<4
	Sadece okuryazar (2)	32	110,1	26,0			
	İlk-orta (3)	152	109,1	21,4			
	Lise (4)	55	113,8	23,5			
	Üniversite (5)	31	100,2	33,5			
	Y.Lisans (6)	6	83,7	21,9			
Annenizin mesleği	Ev Hanımı	271	108,73	24,59	0,289	0,885	-
	İşçi	1	95,00	-			
	Memur	4	119,00	14,26			
	Serbest Meslek	2	113,50	23,33			
	Diğer	7	106,43	21,52			
Babanızın mesleği	İşsiz (1)	21	120,29	18,76	2,463	0,045*	1>2,5 2>3
	İşçi (2)	49	111,24	24,18			
	Memur (3)	37	100,89	30,34			
	Serbest Meslek (4)	100	109,57	24,76			
	Diğer (5)	78	106,94	20,80			

4. TARTIŞMA

Geçmişten günümüze tüm dönemlerde yenidoğan bir bebeğin sağlıklı büyüme ve gelişmesini sağlayan en önemli besin, anne sütü olmuştur (11). Anne sütü her bebeğin ihtiyaç duyduğu temel besin öğelerini içeren güçlü bir besin kaynağı olmasının yanı sıra, bebeğin bağışıklık sistemini güçlendirmede kilit rol oynayan birçok antikor ve biyolojik aktif bileşikler içermesi yönüyle de hayati öneme sahiptir (12).

Sağlıklı bir emzirme sürecinin başlatılması ile aynı zamanda sürdürülmesinde annenin; geleceğin sağlık profesyonelleri olacak ebelik ve hemşirelik öğrencileri aracılığıyla desteklenmesi

ile toplumun anne sütünün faydaları ve üstünlükleri konusunda farkındalığının sağlanması gerekmektedir (10). Bu sebeple bu çalışma; Ebelik ve Hemşirelik bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin anne sütü algı düzeylerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmada, katılımcıların 'Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı Ölçeği'nden aldıkları toplam puan ortalaması $108,8 \pm 24,31$ olarak bulundu. Eren'in yaptığı çalışmada (2016) araştırmaya katılan bireylerin 'Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı Ölçeği'nden aldıkları toplam puan ortalamasının $120,9 \pm 16,7$ olarak bulmuştur (10).

Anne sütünün ve ilk 6 ayda anne sütü ile beslenmenin bebeğin yaşamında kritik rol oynadığı anlaşıldığı için son yıllarda bu konuda yapılan çalışmalar artmıştır. Ancak bu konuda yapılan pek çok çalışmada hedef alınan ve değerlendirilen kişiler anneler olmuştur. Öğrencilerin, anne sütü algı düzeyleri "Erişkinlerin Anne Sütü ile İlgili Algı" ölçek puanlarına göre değerlendirildiğinde; bölümler arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür. Çalışmamızda; ebelik bölümü öğrencilerinin anne sütü algı düzeyi hemşirelik bölümü öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha fazladır. Kanada' da yapılan bir çalışmada, annenin eğitim seviyesinin yüksek olması, bebeğin ilk altı ayda yalnızca anne sütüyle beslenmede etkili tek sosyodemografik özellik olarak saptanmıştır (13). Yunanistan' da 2016 yılında Tavoulari ve ark.(14) tarafından yayınlanan bir çalışmada zorunlu eğitim süresi boyunca eğitim alan bireyler ve lise mezunu olan bireylere oranla üniversite veya lisansüstü eğitim düzeyine sahip bireylerde anne sütü ile beslenilmeye devam edilme sürelerinin anlamlı derecede uzun olduğu saptanmıştır. Bir diğer çalışmada, yeterli olmayan emzirmenin temel sebebinin konu hakkında eğitimsizlik olduğunu saptamıştır. İlaveeten, sağlıklı bir emzirme programını teşvik etmek amacıyla; yine eğitimin çok önemli olduğunu bildirmiştir (15). Bir başka çalışmada ise; eğitim düzeyinin yalnızca anne sütüyle beslenme süresini uzattığı bildirilmiştir (16).

Babanın verdiği desteğin ilk 6 aydaki sadece anne sütüyle beslenme üzerinde olumlu etkileri olduğunu bildiren çalışmalara karşın, anlamlı etkisinin olmadığını bildiren çalışmalar da mevcuttur (17,18). Anne sütü ile besleme algı düzeyinin baba eğitim düzeyine göre değişimi incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Babası yüksek lisans mezunu olan kişilerin anne sütü ile besleme algısı babası diğer eğitim düzeyine sahip kişilerden anlamlı derecede daha düşüktür. Dönmez'in çalışmasında; babaya ait eğitim düzeyi ile babaların ölçek puanı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (19). Arora'nın arkadaşları ile birlikte yaptığı çalışmasında, emzirmeyi etkileyen faktörleri saptamak amacıyla yaptığı çalışmasında, anne sütü ile emzirme eğitiminin annenin almasının yanı sıra babaya verilmesinin de önemi üzerinde durulmuştur (20).

Anne sütü algı düzeyinin baba mesleğine göre değişimi incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Babası işsiz olanların anne sütü ile besleme algı düzeyi babası memur ve diğer meslek sahibi olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir. İlaveeten, babası işçi olanların anne sütü ile besleme algı düzeyleri babası memur olanlardan anlamlı derecede yüksektir. Babaya ait yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, aile tipi ve anne sütü hakkında bilgi alma durumuyla babaların ölçek puanı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Yine Dönmez'in çalışmasında; babaya ait çalışma durumu ile babaların ölçek puanı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (19).

5. SONUÇ

Çalışma sonuçlarımızda; ebelik ve hemşirelik bölümlerinde eğitim görmekte olan öğrenciler arasında ölçek toplam puan ortalamalarına göre anlamlı bir farklılık saptanmış olup; ölçek puan ortalaması ebelik bölümü öğrencilerinin hemşirelik bölümü öğrencilerine oranla daha yüksek bulunmuştur. Cinsiyetin, yaşın, yaşanan yerin ve sosyo-ekonomik durumun anne sütü ile ilgili algıyı değiştirmediği saptanmıştır. Hemşirelik ve ebelik öğrencileri, bu konuda kilit bir role sahiptir

ve sağlıklı toplum oluşturmak için de en önemli yere sahip olduklarından dolayı emzirmeye gerekli ihtimamı göstermelidir.

Anne sütünün yararları yalnızca anne ve bebek ile sınırlı değildir. Anne sütü ve emzirme; toplum, çevre ile ekonomik açıdan da birçok yarar sağlamaktadır. Bu sebeple, sağlıklı bir emzirmenin başlatılması ve devamında sürdürülmesinde evlilik öncesi danışmanlık hizmetlerinde anne sütü ve emzirme eğitimin yararlı olacağı, yapılan çalışmalarda emzirmede sosyal desteğin emzirme süresini ve sıklığını artırdığı gösterilmiş olup; anne adaylarına verilen eğitimin baba adaylarına da verilmesi katkı sağlayacaktır.

Çıkar çakışması beyanı

Yazarlar bu araştırmanın hazırlanması ve yayınlanması aşamasında herhangi bir çıkar çakışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansman

Yazarlar bu yazının araştırma ve yazarlık sürecinde herhangi bir finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

1. McFadden, A., Gavine, A., Renfrew, M.J., Wade, A., Buchanan, P., Taylor, J.L. et al. (2017). Support for healthy breastfeeding mothers with healthy term babies. Cochrane Database Syst Rev, (2), CD001141. doi:10.1002/14651858. CD001141.pub5.
2. Bolat, F., Uslu, S., Bolat, G., Bülbül, A., Arslan, S., Çelik, M., Nuhoğlu, A. (2011). İlk Altı Ayda Anne Sütü ile Beslenmeye Etki Eden Faktörler. Çocuk Dergisi, 11(1), 5-13.
3. Balci, E. (2011). Anne Sütünün Çocuk Büyüme ve Gelişmesine Etkisi. Türkiye Aile Hekimliği Dergisi, 15(3), 135-138.
4. Bağ, Ö., Yaprak, I., Halıcıoğlu, O., Parlak, Ö., Harputluoğlu, N., Astarcioglu, G. (2006). Annelerin Anne Sütü Hakkındaki Bilgi Düzeyi ve Sadece Anne Sütü İle Beslenmeyi Etkileyen Psikososyal Faktörler. İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi, 16 (2), 63-70.
5. Ina May, Gaskin. (2018). İna May'ın Emzirme Rehberi (Ina May'xxs Guide to Breastfeeding: From the Nation'xxs Leading Midwife)., Çev. Ed. Esin Çeber Turfan, Editör, Akademisyen Kitabevi.
6. American Heart Association (AHA). (2012). Facts breastfeeding health benefits for mother and child promoting sound lactation policies in the U.S. Erişim tarihi 09.11.2021, Erişim Adresi: https://www.heart.org/idc/groups/heartpublic/@wcm/@adv/documents/downloadable/ucm_316992.pdf
7. Zenciroğlu, A., Gündüz, R.C., Onat, N., Dilli, D., İpek, M.Ş., Aydın, M., Karagöl, B., Hakan, N., Dursun, A., Karadağ, N., Aydın, B., Uzunaliç, N., Erol, S., Sorguç, N.H., Özyazıcı, E., Özbaş, S., Tezel, B., Bolat, H., Aydın, Ş. (2015). T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı Temel Yenidoğan Bakımı. Edit: Zenciroğlu, A., Özbaş, S. syf:33-39.
8. Köksal, G., Özel, H.G. (2012). Bebek Beslenmesi. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 726 (ikinci basım), Ankara. ISBN: 978-975-590-242-5.
9. Erkaya, R., Gürsoy, A.A., Güler, H. (2012). Annelerin Anne Sütünü Artırmaya Yönelik Aldıkları Besinler. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 4(3), 373-387.
10. Eren, Ö. (2016). Erişkinlerin Anne Sütü İle İlgili Algıları. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
11. Alioğulları, A.S., Esencan, T.Y., Ünal, A., Şimşek, Ç. (2016). Anne sütünün faydalarını ve emzirme tekniklerini içeren görsel mesaj içerikli broşür ile annelere verilen eğitimin etkinliğinin değerlendirilmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 19(4), 252-260.
12. Ketenci Bahadır, S. (2018). İki Yaş Altı Çocuğu Olan Annelerin, Anne Sütü ve Emzirme İle İlgili Bilgi, Tutum Ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kartal Dr. Lütfi Kırdar Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul.
13. Al-Sahab, B., Lanes, A., Feldman, M., et al. (2010). Prevalence and predictors of 6-month exclusive breastfeeding among Canadian women: a national survey. BMC Pediatr, 10, 20.
14. Tavoulari, E.F., Benetou, V., Vlastarakos, P.V., Psaltopoulou, T., Chrousos, G., Kreatsas, G., Gryparis, A., Linos, A. (2016). Factors affecting breastfeeding duration in Greece: What is important? World J Clin Pediatr, 5(3), 349-357.

15. Peregrin, T. (2002). Education, peer counselling and parental support. Three ways to encourage a healthful breastfeeding schedule. *Journal of American Dietetic Association*, 102(7), 943.
16. Bolat, F., Uslu, S., Bolat, G., Bülbül, A., Arslan, S., Çelik, M, Cömert, S., Nuhoğlu, A. (2011). İlk altı ayda anne sütü ile beslenmeye etki eden faktörler. *Çocuk Dergisi*, 11(1), 5-13.
17. Machado, M.C.M., Assis, K.F., Oliveira, F., de CC, et al. (2014). Determinants of the exclusive breastfeeding abandonment: psychosocial factors. *Rev Saude Publica*, 48(6), 85-994. doi:10.1590/S0034-8910.2014048005340.
18. Aboul-Enein, F., Bauer, J., Klein, M., et al. (2004). Selective and antigen-dependent effects of myelin degeneration on central nervous system inflammation. *J Neuropathol Exp Neurol*. 63(12), 1284-1296.
19. Dönmez Yavuz, A. (2019). Term bebeği olan ebeveynlerin anne sütü algısının, sadece anne sütü ile beslenme süresi ile ilişkisi. Uzmanlık Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Sivas.
20. Arora, S., McJunkin, C., Wehrer, J., Kuhn, P. (2002). Major factors influencing breastfeeding rates: Mother's perception of father's attitude and milk supply. *Pediatrics*, 106(5), 67-71.